SODBA SODIŠČA (prvi senat)
z dne 10. novembra 2005*

V zadevi C-432/03,

zaradi tožbe zaradi neizpolnitve obveznosti na podlagi člena 226 ES, vložene 10. oktobra 2003,

Komisija Evropskih skupnosti, ki jo zastopa A. Caeiros, zastopnik, z naslovom za vročanje v Luxembourgu,

tožeča stranka,

proti

Portugalski republiki, ki jo zastopa L. Fernandes, zastopnik, skupaj z N. Ruizom, odvetnik, z naslovom za vročanje v Luxembourgu,

tožena stranka,

* Jezik postopka: portugalščina.

SODIŠČE (prvi senat),

v sestavi P. Jann, predsednik senata, K. Schiemann, sodnik, N. Colneric, sodnica, K. Lenaerts (poročevalec) in E. Juhász, sodnika,

generalni pravobranilec: L. A. Geelhoed,
sodna tajnica: M. Ferreira, glavna administratorka,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 9. junija 2005,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalnega pravobranilca na obravnavi 8. septembra 2005

izreka naslednjo

Sodbo

1 Komisija Evropskih skupnosti s tožbo predlaga, naj Sodišče ugotovi, da Portugalska republika s tem, da v postopku odobritve polietilenskih cevi, uvoženih iz drugih držav članic, na podlagi člena 17 splošne uredbe za mestne gradnje (Regulamento Geral das Edificações Urbanas), sprejete z dekretom-zakonom št. 38/382 z dne 7. avgusta 1951 (Diário do Governo, serija I, št. 166, z dne 7. avgusta 1951, str. 715, v nadaljevanju: dekret-zakon), ni upoštevala certifikatov o odobritvi tipa, izdanih v drugih državah članicah, in ker Komisije ni obvestila o takem ukrepu, ni izpolnila

obveznosti iz členov 28 ES in 30 ES ter iz členov 1 in 4(2) Odločbe št. 3052/95/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. decembra 1995 o vzpostavitvi postopka izmenjave informacij o nacionalnih ukrepih, ki odstopajo od načela prostega pretoka blaga v Skupnosti (UL L 321, str. 1).

Pravni okvir

Skupnostna ureditev

2 Direktiva Sveta 89/106/EGS z dne 21. decembra 1988 o približevanju zakonov in drugih predpisov držav članic, ki se nanašajo na gradbene proizvode (UL 1989, L 40, str. 12), kot je bila spremenjena z Direktivo Sveta 93/68/EGS z dne 22. julija 1993 (UL L 220, str. 1, v nadaljevanju: Direktiva 89/106), se na podlagi njenega člena 1(1) uporablja za gradbene proizvode, če se nanje nanašajo bistvene zahteve za gradbene objekte iz člena 3(1) iste direktive.

3 Člen 1(2) Direktive 89/106 določa, da je v tej direktivi „gradbeni proizvod“ „vsak proizvod, ki je izdelan za trajno vgraditev v gradbene objekte visoke in nizke gradnje“.

4 Člen 2(1) te direktive določa, da države članice sprejmejo vse potrebne ukrepe za zagotovitev, da se smejo proizvodi iz člena 1, namenjeni uporabi v objektih, dati v promet le, če ustrezajo takšni predvideni uporabi, torej če imajo take lastnosti, da

objekti, v katere bodo ti proizvodi vgrajeni ali napeljani, v njih sestavljeni ali nanje naneseni, če so pravilno projektirani in grajeni, izpolnjujejo bistvene zahteve iz člena 3, kadar in če so ti objekti predmet predpisov, ki vsebujejo take zahteve.

5 Člen 3(1) iste direktive določa, da so te bistvene zahteve določene v Prilogi I k njej v obliki ciljev. Navedene zahteve se nanašajo na določene značilnosti gradbenih objektov glede mehanske odpornosti in stabilnosti, varnosti pri požaru, higiene, zdravja in okolja, varnosti pri uporabi, zaščite pred hrupom, varčevanja z energijo in ohranjanja toplote.

6 Kot določa člen 4(1) Direktive 89/106 so standardi in tehnična soglasja „tehnične specifikacije".

7 Člen 4(2) te direktive določa, da države članice izhajajo iz domneve, da so proizvodi ustrezni za predvideno uporabo, če omogočajo, da objekti, v katerih so uporabljeni, izpolnjujejo navedene bistvene zahteve, če imajo taki proizvodi oznako ES, ki izkazuje, da so skladni z ustreznimi nacionalnimi standardi, ki prenašajo usklajene standarde, da so skladni z evropskim tehničnim soglasjem ali da so skladni z nacionalnimi tehničnimi specifikacijami iz odstavka 3, če ni usklajenih specifikacij.

8 Navedeni odstavek 3 državam članicam omogoča, da Komisiji sporočijo besedila nacionalnih tehničnih specifikacij, za katere menijo, da so usklajene z bistvenimi

zahtevami zato, da lahko nato Komisija države članice uradno obvesti o tistih nacionalnih tehničnih specifikacijah, za katere se domneva, da so usklajene z bistvenimi zahtevami.

9 Člen 6(1) in (2) Direktive 89/106 določa:

„1. Države članice na svojem ozemlju ne smejo ovirati prostega pretoka, dajanja v promet ali uporabe proizvodov, ki izpolnjujejo določbe te direktive.

Države članice zagotavljajo, da pravila ali pogoji, ki jih postavljajo javni organi ali zasebna telesa, ki delujejo kot javno podjetje ali kot javni organ na podlagi monopolnega položaja, ne ovirajo uporabe takih proizvodov za predvideni namen.

2. Vendar pa države članice dovolijo, da se na njihovem ozemlju dajo v promet proizvodi, ki jih ne ureja člen 4(2), če izpolnjujejo nacionalne določbe, skladne s Pogodbo, če evropske tehnične specifikacije iz Poglavij II in III ne določajo drugače. [...]“

10 Člen 16 te direktive določa:

„1. Če za proizvod ni tehničnih specifikacij, opredeljenih v členu 4, namembna država članica na zahtevo v posamičnih primerih šteje, da je proizvod skladen z veljavnimi nacionalnimi določbami, če so to potrdili preskusi in preverjanje, ki jih je odobreni organ v državi članici proizvajalki izvedel v skladu z veljavnimi metodami namembne države članice ali z metodami, ki jih ta država članica priznava za enakovredne.

2. Država članica proizvajalka namembno državo članico, po katere določbah se bodo izvajali preskusi in preverjanja, obvesti, kateri organ namerava odobriti za ta namen. Namembna država članica in država članica proizvajalka druga drugi zagotovita vse potrebne informacije. Po izmenjavi informacij država članica proizvajalka odobri tako imenovani organ. Če ima država članica pomisleke, utemelji svoje stališče in o tem obvesti Komisijo.

3. Države članice zagotovijo, da si imenovani organi dajejo vso potrebno medsebojno pomoč.

4. Če država članica ugotovi, da odobreni organ preskusov in preverjanja ne izvaja pravilno in v skladu z nacionalnimi predpisi, o tem uradno obvesti državo članico, kjer je ta organ odobren. Ta država članica o izvedenih ukrepih v primernem roku obvesti državo članico, ki jo je uradno obvestila. Če država članica, ki je poslala uradno obvestilo, meni, da izvedeni ukrepi ne zadostujejo, lahko prepove dajanje posameznega proizvoda v promet in njegovo uporabo ali zanj določi posebne pogoje. O tem obvesti drugo državo članico in Komisijo."

11 Odločba št. 3052/95 v členu 1 določa:

„Kadar država članica preprečuje prosti pretok oziroma dajanje v promet modela ali tipa izdelka, ki je zakonito izdelan ali dan v promet v drugi državi članici, o tem uradno obvesti Komisijo, če je posredni ali neposredni učinek tega ukrepa:

— splošna prepoved blaga,

— zavrnitev dovoljenja za dajanje blaga v promet,

— spreminjanje modela ali tipa zadevnega izdelka pred njegovim dajanjem v promet ali nadaljnjim trgovanjem z njim,

— umik blaga s trga."

12 Člen 3(2) Odločbe št. 3052/95 določa, da se ta zahteva po uradnem obvestilu med drugim ne uporablja za ukrepe, sprejete izključno na podlagi ukrepov za usklajevanje, ki jih je sprejela Skupnost, in za ukrepe, o katerih je država članica uradno obvestila Komisijo v skladu s posebnimi določbami.

13 Člen 4(1) in (2) te odločbe določa, da mora biti uradno obvestilo iz člena 1 dovolj podrobno, jasno in razumljivo in da mora država članica predložiti zadevno obvestilo v 45 dneh od datuma sprejetja ukrepa.

Nacionalna ureditev

14 Člen 17 dekreta-zakona je za uporabo novih materialov ali gradbenih postopkov, za katere ni uradnih specifikacij niti zadostne praktične uporabe, potrebno predhodno mnenje nacionalnega laboratorija za nizke gradnje Ministrstva za javna dela (Laboratório Nacional de Engenharia Civil, v nadaljevanju: LNEC).

15 Na podlagi odlokov Ministrstva za javna dela z dne 2. novembra 1970 (Diário do Governo, serija II, št. 261, z dne 10. novembra 1970, str. 7834) in z dne 7. aprila 1971 (Diário do Governo, serija II, št. 91, z dne 19. aprila 1971, str. 2357) se lahko v vodovodnem omrežju uporabljajo le plastični materiali, ki jih je odobril LNEC.

Predhodni postopek

16 Aprila 2000 je Komisija prejela pritožbo, ki jo je vložilo portugalsko podjetje, kateremu je organ za izvedbo preverjanja, to je družba Empresa Pública de Águas Livres de Lisboa SA (v nadaljevanju: EPAL), zavrnil izdajo dovoljenja, potrebnega za vgradnjo iz Italije in Španije uvoženih polietilenskih cevi PEX v cevovodni sistem zgradbe, in sicer zato, ker teh cevi ni odobril LNEC. To podjetje je nato pri tem

laboratoriju vložilo zahtevo za potrditev enakovrednosti tujih certifikatov, ki jih je imelo.

17 Z dopisom z dne 26. maja 2000 je LNEC zadevno podjetje obvestil o zavrnitvi njegove zahteve za potrditev enakovrednosti certifikata, ki ga je izdal Istituto Italiano dei Plastici (v nadaljevanju: IIP), ker slednjega ni med organi, ki so člani Evropske zveze za tehnična soglasja v gradbeništvu (v nadaljevanju: EZTSG), niti med drugimi organi, s katerimi je LNEC sklenil dogovor o sodelovanju na zadevnem področju.

18 S pisnim opominom z dne 12. septembra 2000 je Komisija Portugalsko republiko obvestila, da s tem, da je na podlagi člena 17 dekreta-zakona za polietilenske cevi, uvožene iz drugih držav članic, določila postopek odobritve tipa in ni upoštevala certifikatov o odobritvi tipa, izdanih v drugih državah članicah, in s tem, da Komisije ni obvestila o takem ukrepu, ni izpolnila obveznosti na podlagi členov 28 ES in 30 ES in členov 1 in 4(2) Odločbe št. 3052/95.

19 Ker je Komisija menila, da odgovor portugalskih organov ni zadovoljiv, je 16. maja 2001 nanje naslovila obrazloženo mnenje in jih pozvala, da v roku dveh mesecev od njegovega prejema sprejmejo ukrepe, potrebne za uskladitev z navedenimi določbami.

20 Ker Komisija ni bila zadovoljna z odgovorom portugalskih organov, je vložila to tožbo.

Tožba

Prvi očitek: kršitev členov 28 ES in 30 ES

Trditve strank

21 Komisija najprej navaja, da obravnavane cevi niso predmet usklajenih standardov v smislu člena 4 te direktive, čeprav so res „gradbeni proizvodi" v smislu Direktive 89/106. V obravnavanem primeru naj posebnega postopka iz člena 16 te direktive ne bi bilo mogoče uporabiti zato, ker naj, na eni strani, v zvezi z zadevnimi cevmi ne bi bilo portugalskih tehničnih specifikacij in, na drugi strani, ker naj veljavni certifikacijske metode in podeljevanje odobritve tipa v zadevnih državah članicah ne bi bili enaki niti enakovredni. Predpise, ki na Portugalskem veljajo za navedene cevi, bi bilo torej treba preučiti ob upoštevanju členov 28 ES in 30 ES.

22 Tako naj bi bil postopek odobritve tipa, ki je na podlagi člena 17 dekreta-zakona določen za uporabo iz drugih držav članic uvoženih polietilenskih cevi, ukrep, ki ima enak učinek kot količinska omejitev uvoza. Portugalski organi naj ne bi navedli, zakaj obravnavane cevi ne zagotavljajo take ravni varovanja zdravja in življenja ljudi, kot jo želi zagotoviti portugalska ureditev.

23 Portugalski organi naj bi bili v skladu s sodno prakso na področju prostega pretoka blaga dolžni upoštevati certifikate, ki so jih izdali organi za certificiranje iz drugih držav članic, katerim druge države članice priznavajo pristojnost za izdajanje certifikatov za obravnavane proizvode, tudi če niso člani EZTSG. Če portugalski organi niso imeli dovolj informacij o pravnih okoliščinah, v katerih je IIP izdal certifikat, bi lahko te informacije pridobili pri italijanskih organih.

24 Glede namena varovanja zdravja in življenja ljudi bi bila zavrnitev odobritve tipa za cevi zaradi tega, ker LNEC izdaja odobritve tipa le za cevovodne sisteme, tudi nesorazmerna.

25 V vsakem primeru bi morala ureditev za izdajo predhodnega upravnega dovoljenja, če naj bo upravičena, tudi če je v nasprotju s temeljnimi svoboščinami, temeljiti na objektivnih, nediskriminatornih in vnaprej znanih merilih, in sicer tako, da se z namenom, da se pravica do odločanja po prostem preudarku nacionalnih organov ne bi izvajala arbitrarno, postavijo meje za njeno izvajanje.

26 Portugalska vlada trdi, da obravnavane nacionalne določbe samo izvajajo člen 2 Direktive 89/106, ki države članice zavezuje, da zagotovijo, da se dajo gradbeni proizvodi v promet le, če njihova uporaba v objektih, za katere so namenjeni, tem objektom omogoča izpolnitev bistvenih zahtev iz Priloge I k tej direktivi.

27 Ker obravnavane cevi niso predmet niti usklajenega standarda niti evropskega tehničnega soglasja niti na ravni Skupnosti priznane nacionalne tehnične specifikacije, naj bi imela Portugalska republika pravico, da zanje določi tak postopek odobritve, kot je določen v členu 17 dekreta-zakona.

28 Glede proizvodov iz Direktive 89/106 naj bi se načelo, da naj država članica ne bi mogla zahtevati analiz ali poskusov, če so že bili izvedeni v drugi državi članici, uresničilo med drugim s posebnim postopkom za preverjanje skladnosti iz člena 16 te direktive. V obravnavanem primeru naj Italijanska republika kot država proizvajalka ne bi izvedla tega postopka.

29 Ker LNEC ni mogel sodelovati z IIP, naj, ne da bi kršil člen 16 Direktive 89/106, ne bi mogel odobriti cevi zgolj na podlagi certifikata, ki ga je izdal IIP. Priznanje certifikata bi pod takimi pogoji pomenilo sprejetje načela priznavanja kakršnega koli certifikata, ki bi ga izdal kateri koli organ, ne glede na zagotovilo ustreznosti zadevnih proizvodov in resničnosti ter zadostnosti mehanizmov preverjanja.

30 In končno naj ureditev, ki temelji na preverjanju skladnosti cevovodnih sistemov, ne bi nujno ustvarila večjih ovir za trgovino s cevmi med Portugalsko in drugimi državami članicami, kot bi jih ureditev odobritve za cevi same. Varnost gradenj namreč ne bi mogla biti zagotovljena samo s preverjanjem cevi samih.

Presoja Sodišča

31 Pred preučitvijo skladnosti postopka odobritve tipa na podlagi člena 17 dekreta-zakona s členoma 28 ES in 30 ES je treba preveriti, ali ni Portugalska republika, kot to zatrjuje portugalska vlada, z uporabo tega postopka samo izpolnila obveznosti iz Direktive 89/106.

32 Glavni namen Direktive 89/106 je odstranitev ovir trgovanja s tem, da ustvari razmere, ki omogočajo, da se gradbeni proizvodi prosto dajejo na trg v Skupnosti. S tem namenom opredeljuje bistvene zahteve, ki jih morajo izpolnjevati zgradbe in objekti, v katerih je treba gradbene proizvode uporabiti, ki so udejanjene z usklajenimi standardi in prenesenimi nacionalnimi standardi, z evropskimi tehničnimi soglasji in z na ravni Skupnosti priznanimi nacionalnimi tehničnimi specifikacijami. Kot določa člen 6(1) Direktive 89/106, države članice na svojem ozemlju ne smejo ovirati prostega pretoka, dajanja v promet ali uporabe proizvodov, ki izpolnjujejo določbe te direktive.

33 Med strankama ni sporno, da obravnavane cevi, čeprav so „gradbeni proizvodi" v smislu Direktive 89/106, niso predmet niti usklajenega standarda niti evropskega tehničnega soglasja niti na ravni Skupnosti priznane nacionalne tehnične specifikacije v smislu člena 4(2) te direktive.

34 V zvezi z gradbenimi proizvodi, ki jih člen 4(2) Direktive 89/106 ne pokriva, njen člen 6(2) določa, da države članice dovolijo, da se dajo na njihovem ozemlju gradbeni proizvodi v promet, če izpolnjujejo zahteve s Pogodbo ES skladnih nacionalnih določb in če evropske tehnične specifikacije ne določajo drugače.

35 Tako Direktiva 89/106 potrjuje, da lahko država članica za dajanje gradbenega proizvoda, ki ga ne vsebujejo na ravni Skupnosti usklajene ali priznane tehnične specifikacije, na trg na svojem ozemlju sprejme samo nacionalne določbe, ki so v skladu z obveznostmi, ki jih določa Pogodba, zlasti z načelom prostega pretoka blaga iz členov 28 ES in 30 ES.

36 Res je, da člen 16 Direktive 89/106 določa poseben postopek, na podlagi katerega mora namembna država članica za gradbeni proizvod iz države članice, za katerega na ravni Skupnosti ni usklajenih ali priznanih tehničnih specifikacij, šteti, da je v skladu z veljavnimi določbami v tej državi, če je izpolnil preizkuse in preverjanja, ki jih je odobreni organ v državi članici proizvajalki izvedel v skladu z veljavnimi metodami namembne države članice ali z metodami, ki jih ta država članica priznava za enakovredne.

37 V skladu s tem posebnim postopkom namembna država članica in država članica proizvajalka druga drugi zagotovita vse potrebne informacije za to, da lahko zadnja odobri organ za ta namen. Če ima država članica pomisleke, utemelji svoje stališče in o tem v skladu s členom 16(2) Direktive 89/106 obvesti Komisijo.

38 Vendar člen 16 Direktive 89/106 ne ureja položaja gospodarskega subjekta, ki je uvozil gradbeni proizvod, za katerega na ravni Skupnosti ni usklajenih ali priznanih tehničnih specifikacij, če država članica proizvajalka namembni državi članici ni sporočila, kateri organ je odobrila oziroma kateri organ namerava v ta namen odobriti.

39 Poleg tega nedejavnost ene države članice, ki jo navedeni postopek zadeva, ne more sama po sebi upravičiti omejitve prostega pretoka blaga, s katero bi se ob uporabi zadevnega proizvoda v drugi državi članici srečal gospodarski subjekt.

40 Iz navedenega izhaja, da posebni postopek iz člena 16 Direktive v nasprotju s tem, kar je zatrjevala portugalska vlada, ne izključuje možnosti, da se dejstva, da je organ za odobritev tipa, kot je LNEC, v okviru postopka za odobritev tipa, kot je postopek na podlagi člena 17 dekreta-zakona in odlokov Ministrstva iz let 1970 in 1971, zavrnil potrditev enakovrednosti certifikata, ki ga je izdal organ za odobritev tipa iz druge države članice, ne bi presojalo glede na člena 28 ES in 30 ES.

41 V zvezi s tem je treba navesti, da zahteva po predhodni odobritvi proizvoda, ki potrjuje njegovo ustreznost za določeno uporabo, in v tem okviru tudi zavrnitev priznanja enakovrednosti certifikatov, ki so bili izdani v drugi državi članici, omejujeta dostop do trga države članice uvoznice in ju je torej treba šteti za ukrep, ki ima enak učinek kot količinska omejitev uvoza v smislu člena 28 ES (v tem smislu glej sodbo z dne 8. maja 2003 v zadevi ATRAL, C-14/02, Recueil, str. I-4431, točki 62 in 63).

42 V skladu z ustaljeno sodno prakso je tak ukrep lahko upravičen le iz enega izmed razlogov v splošnem interesu, ki so našteti v členu 30 ES, ali iz ene izmed nujnih zahtev, ki jo je opredelila sodna praksa Sodišča, seveda pod pogojem, da je ta ukrep primeren za uresničitev zasledovanega cilja in da ne prekorači okvirov, potrebnih za njegovo doseganje (glej sodbe z dne 22. januarja 2002 v zadevi Canal Satélite Digital, C-390/99, Recueil, str. I-607, točka 33; z dne 20. junija 2002 v združenih zadevah Radiosistemi, C-388/00 in C-429/00, Recueil, str. I-5845, točke od 40 do 42, in z dne 8. septembra 2005 v zadevi Yonemoto, C-40/04, ZOdl., str. I-7755, točka 55).

43 Cilj postopka odobritve tipa iz člena 17 dekreta-zakona je zagotovitev varnosti v zgradbah in gradbenih delih uporabljenih materialov in zato je namenjen tudi cilju varovanja zdravja in življenja ljudi.

44 Iz ustaljene sodne prakse izhaja, da je, kadar ni pravil o usklajevanju, naloga držav članic, da se odločijo, na kateri ravni nameravajo zagotavljati varovanje zdravja in življenja ljudi, in da se odločijo glede zahteve po predhodnem dovoljenju za dajanje zadevnih proizvodov na trg (glej sodbo z dne 27. junija 1996 v zadevi Brandsma, C-293/94, Recueil, str. I-3159, točka 11).

45 Vendar ni mogoče šteti, da ukrep države članice ne prekorači okvirov, potrebnih za uresničitev zasledovanega cilja, če izvaja dvojno preverjanje preverjanj, ki so že bila izvedena v okviru drugih postopkov, ali v isti državi ali v drugi državi članici (v tem smislu glej zgoraj navedeno sodbo Canal Satélite Digital, točka 36).

46 Kot je Sodišče že odločilo, so organi držav članic, čeprav lahko država članica prosto odloča o tem, ali bo za določen proizvod, ki je že bil predmet odobritve v drugi državi članici, določila izvedbo novega postopka preverjanja in odobritve, dolžni prispevati k poenostavljanju preverjanj v trgovini znotraj Skupnosti. Iz navedenega izhaja, da, če to ni potrebno, nimajo pravice zahtevati tehničnih ali kemičnih analiz ali laboratorijskih poskusov, kadar so bili enaki analize in poskusi že opravljeni v drugi državi članici in imajo ti organi na voljo njihove rezultate oziroma lahko zahtevajo njihovo predložitev (sodbe z dne 17. decembra 1981 v zadevi Frans-Nederlandse Maatschappij voor Biologische Producten, 272/80, Recueil, str. 3277, točka 14; zgoraj navedena sodba Brandsma, točka 12, in sodba z dne 17. septembra 1998 v zadevi Harpegnies, C-400/96, Recueil, str. I-5121, točka 35).

47 Strogo spoštovanje te obveznosti zahteva dejavno delovanje nacionalnega organa, ki obravnava zahtevo za odobritev nekega proizvoda ali v tem okviru priznanje enakovrednosti certifikata, ki ga je izdal organ za odobritev tipa iz druge države članice. Sicer se v tem primeru enako dejavno delovanje zahteva tudi od tega organa iz druge države članice in je v zvezi s tem naloga držav članic, da s ciljem olajšanja postopkov, ki so določeni za dostop na nacionalni trg države članice uvoznice, zagotovijo vzajemno sodelovanje pristojnih organov za odobritev tipov.

48 V obravnavanem primeru je LNEC zavrnila priznanje enakovrednosti certifikata, ki ga je izdal IIP, zato ker zadnji ni bil član EZTSG, katerega član je LNEC, in ker z njim ni sklenil nobenega dogovora o sodelovanju na zadevnem področju. Iz spisa izhaja, da LNEC od zadevnega podjetja ni zahteval informacij, ki so mu bile na voljo in ki bi LNEC omogočile presojo certifikata, ki ga je izdal IIP, niti se za pridobitev takih informacij ni obrnil na IIP.

49 S tem, da so na podlagi člena 17 dekreta-zakona za uporabo zadevnega proizvoda določili postopek odobritve tipa, ne da bi v tem okviru upoštevali certifikat, ki ga je izdal organ za odobritev tipov druge države članice, in ne da bi od zadevnega podjetja ali od navedenega organa zahtevale potrebne informacije, portugalski organi torej niso izpolnili obveznosti glede sodelovanja, ki v okoliščinah zahteve za odobritev iz druge države članice uvoženega proizvoda izhaja iz členov 28 ES in 30 ES.

50 Glede konkretnih zahtev, ki naj bi bile na Portugalskem določene za odobritev zadevnih cevi in ki naj bi bile po mnenju portugalske vlade večje od tehničnih zahtev IIP, je treba opozoriti, da bi morala ureditev za izdajo predhodnega upravnega

dovoljenja, če naj bo upravičena, tudi če je v nasprotju s temeljnimi svoboščinami, temeljiti na objektivnih, nediskriminatornih in vnaprej znanih merilih, in sicer tako, da se z namenom, da se diskrecijska pravica nacionalnih organov ne bi izvajala arbitrarno, postavijo meje za njeno izvajanje (zgoraj navedene sodba Canal Satélite Digital, točka 35).

51 Ker torej člen 17 dekreta-zakona določa samo to, da je za uporabo novih materialov ali gradbenih postopkov, za katere ni uradnih specifikacij niti zadostne praktične uporabe, potrebno predhodno mnenje LNEC, ta določba ne izpolnjuje teh zahtev.

52 Ker za zadevne cevi določa tak postopek odobritve tipa, kot je določen v členu 17 dekreta-zakona, portugalska ureditev torej ne spoštuje načela sorazmernosti in je zato v nasprotju s členoma 28 ES in 30 ES.

53 Iz navedenega izhaja, da je prvi očitek Komisije utemeljen.

Drugi očitek: kršitev členov 1 in 4(2) Odločbe št. 3052/95

Trditve strank

54 Komisija zatrjuje, da dejstvo, da je EPAL zavrnil odobritev zadevnih proizvodov brez certifikata LNEC, in dejstvo, da je ta zavrnil priznanje enakovrednosti certifikata, ki ga je izdal IIP, skupaj pomenita „ukrep" v smislu Odločbe št. 3052/95, o katerem bi morala država članica uradno obvestiti Komisijo v roku 45 dni od datuma sprejetja tega ukrepa.

55 Portugalska vlada odgovarja, da iz člena 3(2) Odločbe št. 3052/95 izhaja, da se ta dolžnost uradne obvestitve ne uporablja za ukrepe, ki so bili sprejeti izključno zaradi uporabe skupnostnih določb o usklajevanju. Z zavrnitvijo priznanja enakovrednosti certifikata, ki ga je izdal IIP, z nacionalno odobritvijo tipa, je torej Portugalska republika samo izvršila obveznosti, ki ji jih nalaga Direktiva 89/106.

Presoja Sodišča

56 Člen 1 Odločbe št. 3052/95 se nanaša na ukrepe, s katerimi država članica preprečuje prosti pretok proizvodov, ki so zakonito izdelani ali dani v promet v drugi državi članici.

57 V Odločbi št. 3052/95 pomeni „ukrep" vsak ukrep, ki ga sprejme država članica, razen sodnih odločb, ki omejuje prosti pretok blaga, ki je bilo zakonito izdelano ali dano v promet v drugi državi članici, in sicer ne glede na njegovo obliko ali organ, ki ga je sprejel (zgoraj navedena sodba Radiosistemi, točka 68).

58 Če je skupni učinek odločb EPAL in LNEC na podlagi dekreta-zakona in odlokov ministrstva z dne 2. novembra 1970 in z dne 7. aprila 1971 dejansko prepoved uporabe obravnavanih cevi, je treba šteti, da pomenijo „ukrep" v smislu člena 1 Odločbe št. 3052/95.

59 Kot je navedeno v točkah od 31 do 35 zgoraj, ne gre za ukrep, ki ga določa Direktiva 89/106. V nasprotju s tem, kar zatrjuje Portugalska republika, za zadevni ukrep

torej ne velja izjema od uradne obvestitve, ki je predvidena v členu 3(2) Odločbe št. 3052/95.

60 S tem, da v roku 45 dni Komisije ni uradno obvestila o takem ukrepu, je torej Portugalska republika kršila obveznosti iz Odločbe št. 3052/95.

61 Zato je tudi drugi očitek Komisije utemeljen.

62 Glede na vse, kar je navedeno zgoraj, je treba ugotoviti, da Portugalska republika s tem, da v postopku odobritve polietilenskih cevi, uvoženih iz drugih držav članic, na podlagi člena 17 dekreta-zakona, ni upoštevala certifikatov o odobritvi tipa, izdanih v drugih državah članicah, in s tem, da Komisije ni obvestila o takem ukrepu, ni izpolnila obveznosti iz členov 28 ES in 30 ES ter iz členov 1 in 4(2) Odločbe št. 3052/95.

Stroški

63 V skladu s členom 69(2) Poslovnika se neuspeli stranki naloži plačilo stroškov, če so bili ti priglašeni. Komisija Evropskih skupnosti je predlagala, naj se Portugalski republiki naloži plačilo stroškov, in ker ta s svojimi predlogi ni uspela, se ji naloži plačilo stroškov.

Iz teh razlogov je Sodišče (prvi senat) razsodilo:

1. **Portugalska republika s tem, da v postopku odobritve polietilenskih cevi, uvoženih iz drugih držav članic, na podlagi člena 17 splošne uredbe za mestne gradnje, sprejete z dekretom-zakonom št. 38/382 z dne 7. avgusta 1951, ni upoštevala certifikatov o odobritvi tipa, izdanih v drugih državah članicah, in s tem, da Komisije Evropskih skupnosti ni obvestila o takem ukrepu, ni izpolnila obveznosti iz členov 28 ES in 30 ES ter iz členov 1 in 4(2) Odločbe Parlamenta in Sveta 3052/95/ES z dne 13. decembra 1995 o vzpostavitvi postopka izmenjave informacij o nacionalnih ukrepih, ki odstopajo od načela prostega pretoka blaga v Skupnosti.**

2. **Portugalski republiki se naloži plačilo stroškov.**

Podpisi